

D**CCE PR
UN-REVISED**

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003
KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM,
BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜೂನ್, 2018
S. S. L. C. EXAMINATION, JUNE, 2018

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು
MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 28. 06. 2018]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **67-S**

Date : 28. 06. 2018]

CODE NO. : **67-S**

ವಿಷಯ : ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ
Subject : Third Language — SANSKRIT
तृतीय भाषा — संस्कृतम्
(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)
(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Private Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100

[Max. Marks : 100

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
	ಭಾಗ: - "A" (ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯ-ಪೂರಕಪಾಠಾ:)	
I.	ಒಕವಾಕ್ಯೇನ ಉತ್ತರಂ ಲಿಖತ —	14 × 1 = 14
1.	ಕಾ ಜನಕೇನ ಸಹ ಪುಸ್ತಕಮೇಲಾಂ ಗತವತೀ ? ಉತ್ತರಮ್ : ಪ್ರಭಾ ಜನಕೇನ ಸಹ ಪುಸ್ತಕಮೇಲಾಂ ಗತವತೀ ।	1
2.	ಮೇಲುಕೋಟೆ ಕಸ್ಮಿನ್ ಮಂಡಲೇ ಅಸ್ತಿ ? ಉತ್ತರಮ್ : ಮೇಲುಕೋಟೆ ಮಂಡಲೇ ಅಸ್ತಿ ।	1

PR(D)-50010

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
3.	विवेकानन्दस्य शिष्यः कः ? उत्तरम् : विवेकानन्दस्य शिष्यः अखण्डानन्दः ।	1
4.	विशिष्टाद्वैत सिद्धान्तप्रतिपादकः कः ? उत्तरम् : विशिष्टाद्वैत सिद्धान्तप्रतिपादकः श्रीरामानुजाचार्यः ।	1
5.	कतिविधाः जनाः देवं भजन्ते ? उत्तरम् : चतुर्विधाः जनाः देवं भजन्ते ।	1
6.	कः इन्दुः क्षीरनिधाविव प्रसूतः ? उत्तरम् : दिलीपः इन्दुः क्षीरनिधाविव प्रसूतः ।	1
7.	कालपर्ययात् का क्षयं गच्छति ? उत्तरम् : कालपर्ययात् शिक्षा क्षयं गच्छति ।	1
8.	सन्तः कान् पर्वतीकुर्वन्ति ? उत्तरम् : सन्तः परगुणपरमाणून् पर्वतीकुर्वन्ति ।	1
9.	सन्धिषु कति प्रकाराः सन्ति ? उत्तरम् : सन्धिषु त्रिप्रकाराः सन्ति ।	1
10.	कृदन्तं नाम किम् ? उत्तरम् : कृत् प्रत्ययान्तं पदं कृदन्तम् ।	1
11.	पूज्यनदी का ? उत्तरम् : पूज्यनदी गङ्गा ।	1
12.	भिन्नौ कौ ? उत्तरम् : भिन्नौ मतधर्मौ ।	1
13.	समासः नाम कः ? उत्तरम् : समासः नाम अर्थानुगुणं पदानां संक्षेपः ।	1
14.	तद्धितप्रत्ययाः केभ्यः प्रयुज्यन्ते ? उत्तरम् : तद्धितप्रत्ययाः प्रातिपदिकेभ्यः प्रयुज्यन्ते ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
23.	<p>रघुवंशीयराजाः कथम् आसन् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>रघुवंशीयाः राजानः बाल्यकाले एव अधीतशास्त्राः यौवने गृहस्थाश्रमिणः भूत्वा धर्मनिरताः वार्धके ऋषितुल्यं जीवनं कुर्वन्तः जीवनान्ते योगमार्गेण च भौतिकदेहं त्यजन्ति स्म ।</p>	2
24.	<p>गणेशः कीदृशः ?</p> <p>अथवा</p> <p>शारदा कीदृशी ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>गणेशः वलयीकृतसर्पः, शिरोभूषणीकृतार्धचन्द्रः, महाविघ्न विनाशकः गणनायकः अस्ति ।</p> <p>अथवा</p> <p>शारदा शरत्कालिककमलमुखी सर्वदायिनी अस्ति ।</p>	2
V.	<p>श्लोकतात्पर्यं कन्नडभाषया आंग्लभाषया वा लिखत —</p>	2 × 2 = 4
25.	<p>कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन । मा कर्म फलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು “ಜೀವನಯೋಗಃ” ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಫಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡ. ಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಡಬೇಡ ಹಾಗೆಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನ ತೋರಬೇಡ.</p>	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
26.	<p>भारतवासिषु बाह्ये भेदे बहुत्र बहुधा दृष्टेऽपि । आन्तरङ्गिकी संस्कृतिरेका सनातनी नो बध्नाति ॥</p> <p>अथवा</p> <p>अशनं भिन्नं वसनं भिन्नं रूपं भिन्नं रीतिरपि । भिन्नं भाग्यं भिन्नो वर्णः भिन्नं सर्वं भेददृशे ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>“सनातनी नो बध्नाति” ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರನ್ನು ಹೊರನೋಟದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಭೇದಗಳು ತೋರಿಬಂದರೂ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಬೆಸೆದಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಸಾರಿದೆ.</p> <p>ಅಥವಾ</p> <p>“सनातनी नो बध्नाति” ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಬೇರೆಬೇರೆ, ವಸ್ತ್ರಧರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಬೇರೆಬೇರೆ. ದೈಹಿಕ ಆಕಾರವೂ ಬೇರೆಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ನಡತೆಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಅಧ್ಯಷ್ಟವೂ ಬೇರೆಬೇರೆ, ನಮ್ಮ ಬಣ್ಣ ಬೇರೆಬೇರೆ, ಜಾತಿಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ, ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಬೇರಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ.</p>	2
VI.	संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत —	2
27.	<p>ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>छात्राः प्रतिदिनं शालां गच्छन्ति । सर्वे तत्र प्रार्थनां कुर्वन्ति ।</p>	1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
28.	कर्नाटकभाषया अनुवादं कुरुत — वयं प्रतिदिनं शालां गच्छामः । तत्र संस्कृतमपि पठामः । उत्तरम् : ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಾಲೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಓದುತ್ತೇನೆ.	2 1 1
VII.	कवेः देश-काल-ग्रन्थानां विषये लिखत —	3
29.	कालिदासः । अथवा भोजराजः । उत्तरम् : कविः : कालिदासः देशः : जन्मस्थानं काश्मीरः । वासस्थानम् उज्जयिनी । कालः : क्रिस्ताब्दः प्रथम, चतुर्थ, पञ्चमं वा शतकम् । कृतयः : महाकाव्यद्वयम्, खण्डकाव्यद्वयम्, नाटकत्रयम् । अथवा कविः : भोजराजः देशः : मालवदेशः कालः : एकादशशतकम् कृतयः : चाणक्यनीतिः, तत्त्वप्रकाशः इत्यादयः ।	1 1 1
VIII.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —	3 × 3 = 9
30.	“गच्छ अद्य अहं पुस्तकं न दास्यामि ।” कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : कः पाठः — एकाग्रता इति पाठः । कः अवदत् — ग्रन्थपालः अवदत् । कम् अवदत् — अखण्डानन्दम् अवदत् ।	1 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
31.	<p>“किमन्यो राजा तादृशो नास्ति ।”</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कः पाठः — नास्ति त्यागसमं सुखम् इति पाठः ।</p> <p>कः अवदत् — राजा अवदत् ।</p> <p>कम् अवदत् — बन्दिनम् अवदत् ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
32.	<p>“मया एतानि सर्वाणि पुस्तकानि पठितानि ।”</p> <p>कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>कः पाठः — एकाग्रता इति पाठः ।</p> <p>कः अवदत् — विवेकानन्दः अवदत् ।</p> <p>कम् अवदत् — ग्रन्थपालम् अवदत् ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
IX.	कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा उत्तरं लिखत —	4 × 3 = 12
33.	<p>कृष्णेन अर्जुनस्य मिथ्याभिमानः कथं खण्डितः ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಯುದ್ಧ ಪರಸ್ಪರ ರಥಗಳ ತಳ್ಳಾಟ - ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ - ಅರ್ಜುನನ ಬೇಸರ - ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ರಥದ ಬಗ್ಗೆ, ಪತಾಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹನುಮನ ಬಗ್ಗೆ ರಥದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಧರಿಸಿದ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಣನ ರಥದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಗಹನತೆ ತಿಳಿಸಿ ಅರ್ಜುನನ ಮನದ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನಿತರ ಅಂಶಗಳು.</p>	3

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
34.	<p>राजा विक्रमस्य औदार्यं कथं ज्ञातवान् ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ವಿಕ್ರಮನ ಸಿಂಹಾಸನ ಏರಲು ಹೋಗುವ ಭೋಜರಾಜ - ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಬೊಂಬೆ - ವಿಕ್ರಮನ ತ್ಯಾಗದ ಔದಾರ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ಯೋಗಿನೀ ದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲು ರಾಜನೋರ್ವನಿಗೆ ಯೋಗಿಯೊಬ್ಬ ಹೇಳುವುದು. ಅದರಂತೆ ಆ ದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆ. ಸ್ವಶರೀರವನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು - ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಬರುವುದು. ಸ್ವರ್ಣ ತುಂಬಿದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಿತ್ಯದ ಈ ಕೆಲಸ ಜನರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಮೂಡಿಸಿರುವುದು, ವಿಕ್ರಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿ ರಾಜನ ಬದಲಾಗಿ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು - ದೇವತೆ ಸಂಪ್ರೀತಳಾಗಿ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವುದು. ವಿಕ್ರಮ ತನಗಾಗಿ ಬೇಡದೆ ಆ ರಾಜನ ನಿತ್ಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಪರೋಪಕಾರ, ತ್ಯಾಗ ಮೊದಲಾದ ಔದಾರ್ಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.</p>	3
35.	<p>शुकनासस्य उपदेशसारं लिखत ।</p> <p>अथवा</p> <p>‘धूर्तो न सेव्यः’ पाठस्य कथा सारांशं लिखत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ತಾರಾಪೀಡನ ಮಗ ಚಂದ್ರಾಪೀಡ ಶುಕನಾಸ ಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರಾಪೀಡನ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸಿದ್ಧತೆ. ಶುಕನಾಸನಲ್ಲಿಗೆ ಚಂದ್ರಾಪೀಡನ ಆಗಮನ, ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾಪೀಡನಲ್ಲಿ ವಿನಯಾದಿ ಗುಣಗಣಗಳಿದ್ದರೂ ಅವನ ಹಿತೈಷಿಯಾಗಿ ಶುಕನಾಸನಿಂದ ಉಪದೇಶ, ಯೌವನ, ಧನ, ಸಂಪತ್ತು, ಪ್ರಭುತ್ವ, ಅವಿವೇಕ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಅನರ್ಥ ಉಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತ - ವಕ್ರಗುಣ - ಚಾಂಚಲ್ಯ ಮೋಹನ - ಶಕ್ತಿ - ಮದ - ಕಠೋರತೆ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಣೆ.</p> <p>ಅಥವಾ</p> <p>ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡಲಿಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ದಂಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಹುಣಸೇ ಮರದೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಸಂಭಾಷಣೆ ದಂಡವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮರವನ್ನು ಕಾಡನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದು. ಈ ಅಂಶಗಳು.</p>	3

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
36.	<p>सर्वदमनस्य पराक्रमं वर्णयत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>सर्वदमनसु दुश्मन्तु शकुन्तलीयुर पुत्रु अश्रुमदल्लु बेंलेंयुत्तुद्वानें. सुन्द बानुनु अगलुसु हल्लनुनु वणुसुत्तुनूं वुदु सुणुद मरुयु बानुयुनुनु तुनु कुंयुुद अगलुसु दणुत वणुसुत्तुुरुत्तुानूं. रलुबनुगूं इदनुनु नूंुदु सुणुतूंुषु. तुलुसुसुयुरु बूंरूं अडुडुकूं कुुदुत्तुनूं वुदुदुग कुतुुहलुतनुगु शकुणुतलुवणु शडुदुदुदु अडुडुनूं बुदुलूंदु मूंुसु हूंुगुत्तुानूं इत्तुुदु अणुशगलुनुनु कु लुत्तुुरदल्लु नुुरुकुुसुडुहुदु.</p>	3
X.	<p>श्लोकद्वयं पूरयत —</p>	2 × 4 = 8
37.	<p>गुरुवे .....</p> <p>..... ।</p> <p>.....</p> <p>..... मूर्तये नमः ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>गुरुवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ।</p> <p>निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥</p>	2
38.	<p>शिक्षा .....</p> <p>..... ।</p> <p>.....</p> <p>..... तथैव तिष्ठति ॥</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>शिक्षा क्षयं गच्छति कालपर्ययात् ।</p> <p>सुबद्धमूला निपतन्ति पादपाः ।</p> <p>जलं जलस्थान गतं च शुष्यति</p> <p>हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ॥</p>	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भाग: - B (व्याकरणविभाग:)	
XI.	समुचितम् उत्तरं लिखत —	12 × 1 = 12
39.	'इन्दुः' एतस्य पर्यायपदम् इदं भवति — (A) चन्द्रः (B) सूर्यः (C) गुरुः (D) शिवः । उत्तरम् : (A) चन्द्रः	1
40.	'बालस्तत्र' अत्र अयं सन्धिः भवति — (A) गुणसन्धिः (B) पूर्वरूप सन्धिः (C) श्चुत्व सन्धिः (D) विसर्ग सन्धिः । उत्तरम् : (D) विसर्ग सन्धिः ।	1
41.	'वेदाद्रिः' अत्र पदच्छेदः एवं भवति — (A) वेद + अद्रिः (B) वेदा + अद्रिः (C) वेद + द्रिः (D) वेद + दाद्रिः । उत्तरम् : (A) वेद + अद्रिः	1
42.	'आदरः' एतस्य विरुद्धार्थकं पदम् इदं भवति — (A) मन्दरः (B) सोदरः (C) अनादरः (D) उदरः । उत्तरम् : (C) अनादरः	1
43.	'ज्योतिर्गमय' अत्र सन्धि विभजनम् एवं भवति — (A) ज्योति + गमय (B) ज्योतिः + गमय (C) ज्योतिर् + गमय (D) ज्योतिस् + गमय । उत्तरम् : (B) ज्योतिः + गमय	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
44.	<p>“भविष्यन्ति” अस्य एकवचन रूपम् इदं भवति –</p> <p>(A) भविष्यति (B) भविष्यतः</p> <p>(C) भविष्यथ (D) भविष्यामः ।</p> <p>उत्तरम् : (A) भविष्यति</p>	1
45.	<p>अत्र समूहेतरपदं लिखत –</p> <p>(A) रघुवंशः (B) कुमारसम्भवम्</p> <p>(C) मेघदूतम् (D) भगवद्गीता ।</p> <p>उत्तरम् : (D) भगवद्गीता ।</p>	1
46.	<p>‘प्रतिदिनम्’ अत्र अयं समासः अस्ति –</p> <p>(A) द्वन्द्वः (B) अव्ययीभावः</p> <p>(C) द्विगुः (D) बहुव्रीहिः ।</p> <p>उत्तरम् : (B) अव्ययीभावः</p>	1
47.	<p>‘शूलपाणिः’ अस्य विग्रहवाक्यम् एवं भवति –</p> <p>(A) शूलं पाणौ यस्य सः</p> <p>(B) शूलं पाणिः यस्य सः</p> <p>(C) शूलं पाणिं यस्य सः</p> <p>(D) शूलं पाणिना यस्य सः ।</p> <p>उत्तरम् : (A) शूलं पाणौ यस्य सः</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
48.	<p>शुद्धं रूपं लिखत —</p> <p>(A) राजा रामानुजाचार्यं प्रार्थितवान् (B) राजा रामानुजाचार्यं प्रार्थितवन्तौ (C) राजा रामानुजाचार्यं प्रार्थितवती (D) राजा रामानुजाचार्यं प्रार्थितवन्तः ।</p> <p>उत्तरम् : (A) राजा रामानुजाचार्यं प्रार्थितवान्</p>	1
49.	<p>‘गच्छति’ अत्र एषः लकारः अस्ति —</p> <p>(A) लृट् (B) लिट् (C) लट् (D) लोट् ।</p> <p>उत्तरम् : (C) लट्</p>	1
50.	<p>‘उपकारः’ अत्र एषा विभक्तिः अस्ति —</p> <p>(A) प्रथमा (B) द्वितीया (C) तृतीया (D) चतुर्थी ।</p> <p>उत्तरम् : (A) प्रथमा</p>	1
XII.	<p>चतुर्थपदं लिखत —</p>	2 × 1 = 2
51.	<p>i) विनतायाः अपत्यं पुमान् — वैनतेयः । गङ्गायाः अपत्यं पुमान् — ..... । ii) अर्हस्य भावः — अर्हता । निपुणस्य भावः — ..... ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) गाङ्गेयः । ii) निपुणता ।</p>	1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्								
52.	<p>कृदन्तपदं चित्वा लिखत —</p> <p>i) अहं पत्रं लिखन् अस्मि ।</p> <p>ii) शिवेन लोकः रक्षितः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) लिखन् — (वर्तमान कृदन्तः)</p> <p>ii) रक्षितः — (भूत कृदन्तः) ।</p> <p style="text-align: center;">भागः - C (रचनाविभागः)</p>	<p>2 × 1 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p>								
XIII.	<p>लक्षणं विलिख्य अलङ्कारस्य नाम लिखत —</p> <p>53. “करारविन्देन पदारविन्दम्” ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>अलङ्कारः — रूपकालङ्कारः ।</p> <p>लक्षणम् — “उपमानोपमेययोः अभेदः रूपकम् ।</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p>								
XIV.	<p>प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दसः नाम लिखत —</p> <p>54. “सीतां विचेतुं पथि चारणानाम्” ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p style="text-align: center;"> <table style="border-collapse: collapse; margin: auto;"> <tr> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">तगण</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">तगण</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">जगण</td> <td style="padding: 0 5px;">गु गु</td> </tr> <tr> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">- - U</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">- - U</td> <td style="border-right: 1px solid black; padding: 0 5px;">U - U</td> <td style="padding: 0 5px;">- -</td> </tr> </table> <p>सीतां विचेतुं पथि चारणानाम्</p> <p>छन्दः — इन्द्रवज्रा ।</p> <p>लक्षणम् — स्यादिन्द्रवज्रायदि तौ जगौ गः ।</p> </p>	तगण	तगण	जगण	गु गु	- - U	- - U	U - U	- -	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p>
तगण	तगण	जगण	गु गु							
- - U	- - U	U - U	- -							

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XV.	पत्रं लिखत —	4
55.	दिनद्वयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति पत्रं लिखत । अथवा अध्ययन विषये मित्रं प्रति पत्रं लिखत । उत्तरम् : सकाशात् सविधे सम्बोधनम् विषयनिरूपणम् दिनाङ्कः, हस्ताङ्कनम्	 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ 2 $\frac{1}{2}$
XVI.	प्रबन्धम् लिखत —	5
56.	सङ्गणकयन्त्रम् । अथवा परिसरः । उत्तरम् : पीठिका विषयनिरूपणम् उपसंहारः भाषा शुद्धता ।	 1 2 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XVII.	गद्यभागं पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं लिखत —	4 × 1 = 4
57.	<p>आञ्जनेयः श्रीरामस्य भक्तः आसीत् । रावणः एकदा सीतायाः अपहरणं कृतवान् । तदा आञ्जनेयः सीतायाः अन्वेषणं कृतवान् । श्रीरामेण दत्तम् अङ्गुलीयकं सीतायै दत्तवान् । तदा सीता अतीव सन्तुष्टा । आञ्जनेयस्य 'मारुतिः' इति नामान्तरम् अपि अस्ति ।</p> <p>i) आञ्जनेयः कस्य भक्तः आसीत् ?</p> <p>ii) एकदा रावणः कस्याः अपहरणं कृतवान् ?</p> <p>iii) आञ्जनेयः सीतायै किं दत्तवान् ?</p> <p>iv) आञ्जनेयस्य किं नामान्तरम् अस्ति ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) आञ्जनेयः श्रीरामस्य भक्तः आसीत् ।</p> <p>ii) एकदा रावणः सीतायाः अपहरणं कृतवान् ।</p> <p>iii) आञ्जनेयः सीतायै अङ्गुलीयकं दत्तवान् ।</p> <p>iv) आञ्जनेयस्य 'मारुतिः' इति नामान्तरम् अस्ति ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>